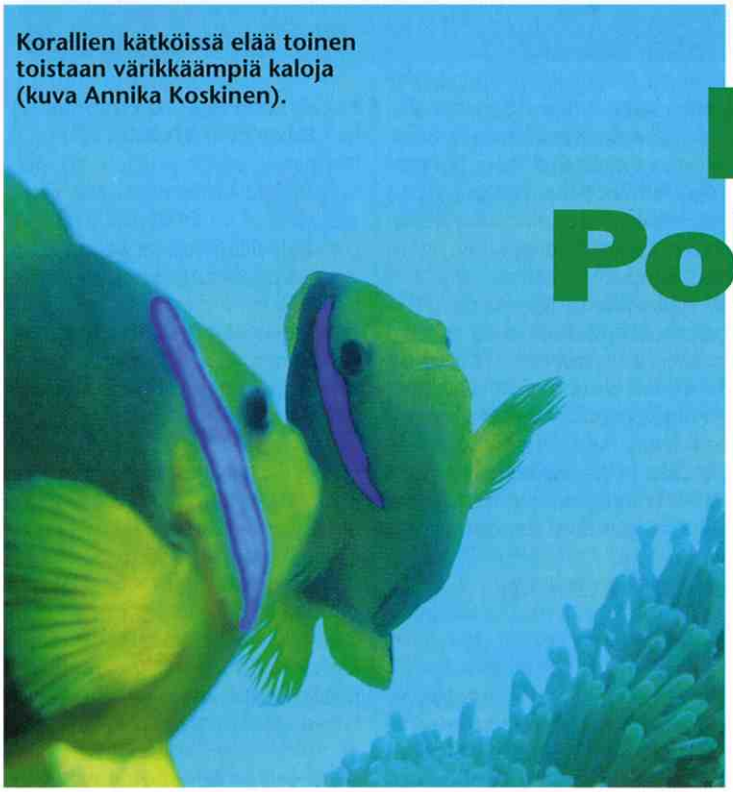

Korallien kätköissä elää toinen toistaan värikkäämpiä kaloja (kuva Annika Koskinen).

Rauskut ja hait lumoavat

Pinnan alla Polynesiassa

Australian ja Etelä-Amerikan välillä vellova eteläinen Tyynimeri kätkee aaltoihinsa paratiisin. Tuhatkunta saarta ja atollia muodostavat Polynesiaksi kutsutun alueen, joka on monille tuttu kauniista postikorttimaisemistaan. Läpinäkyvä turkoosi laguuni, syvänsininen meri ja lämmin vesi ympäri vuoden tekevät Polynesiaan kuuluvista Tahitista, Mooreasta ja Cook-saarista sukeltajan unelmakohteen. Hait, rauskut, valaat, kilpikonnat ja delfiinit ovat sukeltajan päähoukutin, mutta riutoilla on tarjolla myös paljon muuta mielenkiintoista.

Sukellusopas Lili Tanematea Aquatica Dive Centrestä (kuva Annika Koskinen).

Black tip -riuttahait partioimassa rinta rinnan (kuva Annika Koskinen).

Yhdeksäntuhannen asukkaan Moorealla toimii neljä sukelluskeskuksesta, joista Bathy's Club tarjoaa ainoana sukelluksia piikkirauskuista kuuluisaan Stingray Worldiin. Tavanomaisesti siellä tapaa rauskuja kuudesta kahdeksaan ja joskus jopa yli kymmenen. Niitä voi myös koskea ja ruokkia turvallisesti, kun ne liitelevät ohi.

Joskus Stingray Worldissa vallitsee kuitenkin rauskukato, mutta silloin uskaltaa luottaa paikan yhteen vakioasukkaaseen, Bobiin. Piikkirausku-Bob on tottunut päivittäisiin sukeltajiin ja odottaa niitä lähes aina jokakertaisten mustekalamaistiaisten toivossa.

Stingray Worldin vakiokalustoa ovat myös luolamaisissa korallinkoloissa lymyilevät mureenat. Näillä ankeriasmaisilla petokaloilla on vaarallinen maine, mikä johtuu suurelta osin niiden ulkonäöstä. Pelottavan vaikutelman antaa mureenoiden suuri avonainen suu ja terävät hampaat.

Toki mureenoiden on kuultu käyneen sukeltajien kimppuun, mutta syy on usein ollut sukeltajan oman uteliaisuuden. Bathy's Clubin sukellusoppaiden yksi "numero" on pysähtyä mureenan onkalolle silittämään ja toisinaan jopa ruokkimaan sitä.

Merenpohjassa väijyvät myös parimetriset valko- ja mustapilkkuriuttahait. Vaikka ne eivät käy ihmisten kimppuun, tulee avuttomana vedessä olevalle helposti Tappajahai mieleen. Etenkin, kun jotkut yksilöt uivat suoraan kohti ja tekevät sitten sukeltajan kohdalla nopean täyskäännöksen.

Bathy's Club tarjoaa sukeltajille myös verenpainetta nostattavia haiden ruokintasukelluksia. Näissä ryhmä sukeltajia laskeutuu noin 15-20 metriin ja muodostaa siellä puolikaaren sukellusoppaan ympärille.

Kuolleiden kalojen paloja levitetään pusseista veteen, eikä aikaakaan, kun kymmenet nälkäiset hait kuhisevat ympärillä. Yleisimpiä ovat mustapilkkuhait, harmaahait ja sitruunahait. Viidentoista minuutin kiivaan ja hurjan syömingin jälkeen hait hajaantuvat ruuan loppuessa ja sukellus jatkuu sydän pamppaillen.

Sukellus Cessnan puikkoihin

Moorealta 25 kilometriä itään sijaitsee Tahiti. Sukeltaminen täällä Ranskan Polynesian vilkkaimmalla saarella on yllättäen paljon edullisempaa kuin naapurissa Moorealla. Aquatica Dive Centrestä voi ostaa vaikka muiden kanssa kimpassa kymmenen sukelluksen kortin, jolloin yhden sukelluksen hinnaksi tulee 32 euroa. Ilman korttia sukellus on 48 euroa ja Moorealla sama lysti kustantaa 50-55 euroa.

Ranskan Polynesiassa hylkysukelluksia voi tehdä ainoastaan Raiatea-saarella ja Tahitilla, jossa laguunin hylkypaikkoihin Aquarium ja The Wrecks vie sukelluskeskus Aquatica Dive Centre.

Lähellä Tahitin lentokentän kiitorataa ja hotelli Beachcomberin vedenpäällisiä bungaloweja sijaitseva Aquarium on yksi Tahitin suosituimmista sukelluspaikoista. Se on nimensä mukainen paikka – osittain luonnonmukaisesti ja osittain keinotekoisesti tehty "akvaario".

Aquariumin pohja on kuin iso hiekka-allas, jonka syvyys vaihtelee kolmesta neljääntoista metriin. Sinne on kasattu varta vasten satoja tonneja korallia ja kolme hylkyä. Kaksi pientä kuunaria on kymmenestä neljääntoista metrissä ja vanha Cessna-lentokone viiden metrin syvyydessä. Kaikkiin näistä pääsee sisään ja Cessnan ohjaamoon voi myös istahtaa kesken sukelluksen.

Toisessa hylkypaikassa, The Wrecks, on viidentoista metrin syvyydessä vuonna 1964 uponnut vesitaso, Catalina. Lentokoneen läpi voi turvallisesti sukeltaa perästä eteen. Sisään pääsee toiselta sivulla sijaitsevasta ovesta ja ulos noustaan ylöspäin etupuolen ohjaamosta.

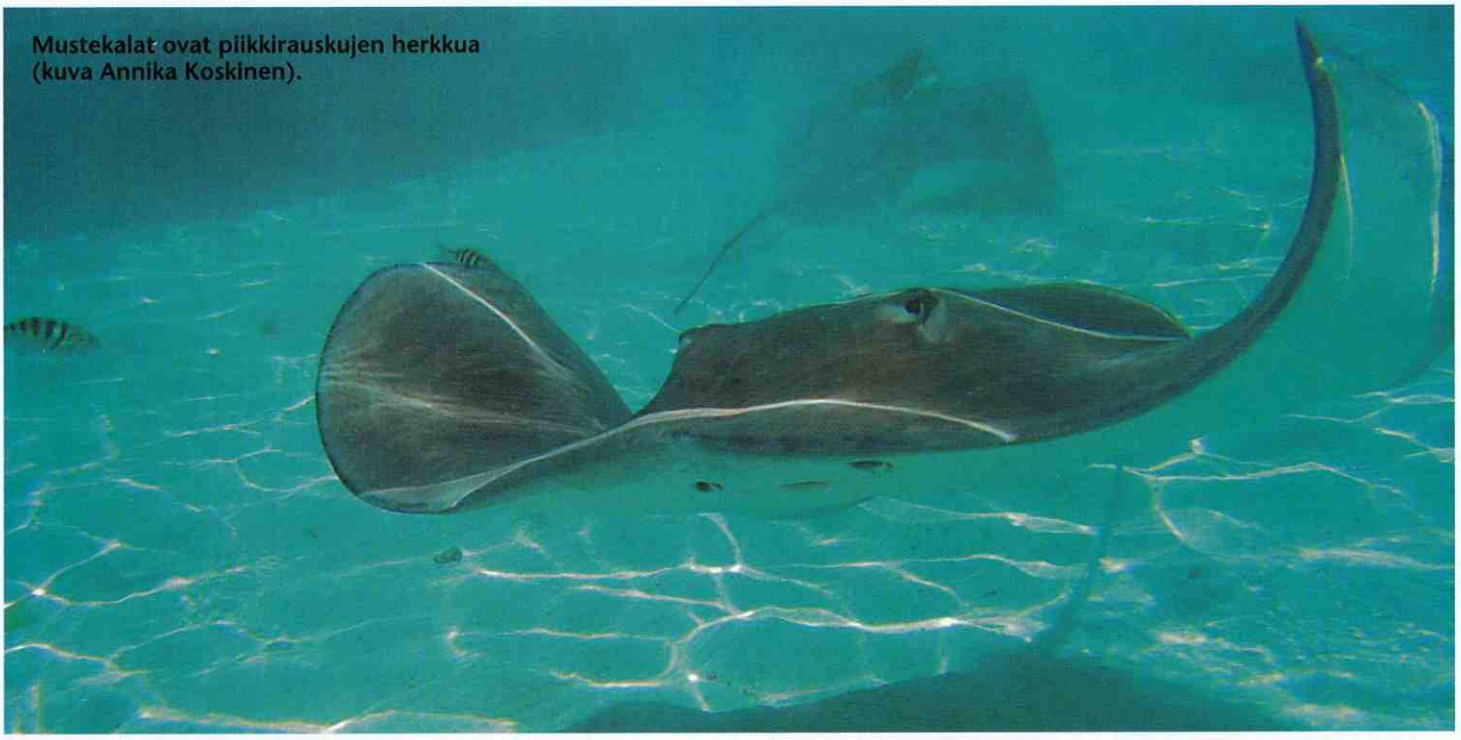
Muutaman räpylänpotkun päässä Catalinasta makaa 45 asteen vinokulmassa Goélette, 30-metrinen rahtilaiva. Sen sisään ei voi mennä, koska painavat metallinosat uhkaavat romahtaa hetkenä minä hyvänsä.

Vettä jopa 4000 metriä

Tahitilta 1000 kilometriä itään levittäytyvät Cook-saariin kuuluvat 15 saarta ja atollia. Alueella on erinomaiset mahdollisuudet sukeltamiseen riutan sisä- ja ulkopuolella. Meressä näkyvyys on aina parempi kuin laguunissa, mutta yleisesti se on harvoin alle 30 metriä ja parhaimmillaan jopa 60 metriä.

Täällä Polynesian paratiisisaarilla löytyy yli 70 eri korallilajia, kanjoneita, luolia, tunneleita ja äkkisyviä pudotuksia riutan reunalta 20-30 metristä jopa 4000 metriin.

Merenpohjan korallipuutarhoissa ilveilijäkalat pitävät kotia merivuokoissa ja upeiden korallien kätköissä vilisee sateenkaarenväreissä toistuvia picassoja, säppi-, papukaija-, välskäri-, per-

Mustekalat ovat piikkirauskujen herkkua (kuva Annika Koskinen).

ho-, huuli- ja keisarikaloja. Yksi Cook-saarten houkutin on ryhävalaat. Ne vierailevat siellä joka vuosi heinäkuusta lokakuulle ohikulkumatkalla kohti etelän viileämpiä vesiä.

Sisääntulona Cook-saarille toimii pääsaari Rarotonga, koska siellä on alueen ainoa kansainvälinen lentokenttä. Paikallinen Air Rarotonga -lentoyhtiö vie matkailijat kuitenkin helposti muillekin saarille. Kolmen sadan kilometrin päässä sijaitsee lähin saari, Aitutaki. Tällä kahden tuhannen asukkaan saarella on viimeiset 20 vuotta toiminut vain yksi sukelluskeskus, Aitutaki Scuba.

Paratiisin parhaat palat

Sukeltaminen Aitutakilla eroaa Rarotongasta. Sukellukset tehdään Aitutakilla aina riutan ulkopuolella kristallinkirkkaassa meressä ja suurin osa sukelluspaikoista on seinämiä ja äkkisyviä riutan reunoja. Näkyvyys on yleensä yli 25 metriä.

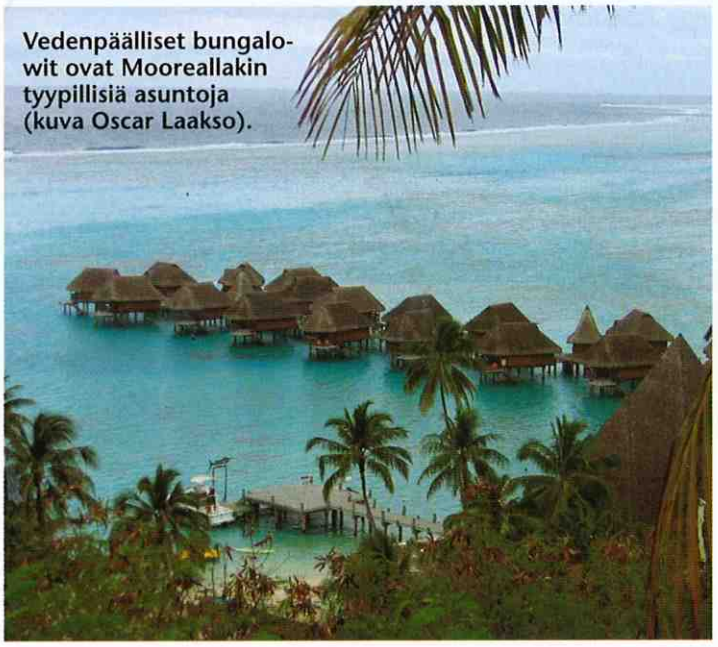
Aitutakin sijainti lähempänä päiväntasaajaa tekee sen vedet ja ilman lämpimämmäksi kuin Rarotongalla. Meren lämpötilan takia kalalajistokin on toisenlaista kuin Rarotongalla. Esimerkiksi Aitutakilla näkee valtavia napoleon wrasseja, jotka ovat Rarotongalla melko harvinaisia. Yksi ero saarten välillä on myös sukellusten hinta. Aitutakilla sukelluksesta maksaa noin 55 euroa, kun Rarotongalla sen saa noin 35:llä eurolla.

Rarotongalla toimii 4 sukelluskeskusta, joista yksi on koko Cook-saarten vanhin, Dive Rarotonga. Sen yhdessä sukelluspaikassa, Paradisessa, näkee siipisimppuja, unicorn- , soldier-, peacock rock cod –kaloja ja giant clam -simpukoita.

Yksi hienoimpia eliöitä mitä siellä kohtaa on ghost-koralli. Kun tätä somaa punaista korallia koskettaa, muuttuu sen väri silmänräpäyksessä hohtavan valkoiseksi. Hauska tuttavuus on myös christmas tree worm, kaunis kasvinnäköinen mato. Sen kartiomainen ulkomuoto muistuttaa joulukuusta tai usein joulukuusiparia, ja siitä se on nimensäkin saanut. Nämä alle 4 senttiset madot elävät kalkkipitoisissa putkiloissa, jotka mato rakentaa korallin pinnalle.

Christmas tree wormit ovat herkkiä häiriöille ja siksi vaikeita lähestyä. Jo pelkästään sukeltajan varjo voi saada madot vetäytymään kokonaan putkiloonsa. Parasta Paradisessa on kuitenkin uhanalaisten kilpikonnien näkeminen niiden luonnollisessa ympäristössään. Mikään ei vedä vertoja hawksbill turtle -kilpikonnien leijailulle merenalaisessa maailmassa. □

Teksti Tytti Laakso

Vedenpäälliset bungalowit ovat Mooreallakin tyypillisiä asuntoja (kuva Oscar Laakso).

Tahitin sukelluskeskus Aquatica Dive Centressä on myös pieni sukellustarvikemyymälä (Kuva Oscar Laakso).